

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ADMINISTRATION FACTORS AFFECTING OPERATIONAL RESULTS OF COMMUNITY ENTERPRISE IN THE AREA OF PHANNA NIKHOM DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE

สุรัชญา สุขประเสริฐ* ชาตชัย อุดมกิจมงคล และ สามารถ อัยกร

Surachaya Sukprasert*, Chardchai Udomkijmongkol and Samart Aiyakorn

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร 47000

Program in Department of Public Administration, Faculty of Management Science,

Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: iffy2556@gmail.com

รับบทความ 19 พฤศจิกายน 2564 แก้ไขบทความ 30 ธันวาคม 2564 ตอรับบทความ 2 มกราคม 2565 เผยแพร่บทความ มกราคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร จำนวน 348 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และการสุ่มแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารตลาด รองลงมา คือ ทิศทางวิสาหกิจชุมชน และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (2) ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม โดยภาพรวมมีผลลัพธ์การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน และด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (3) ปัจจัยทางการบริหารด้านทิศทางวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .375$) ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ($\beta = .300$) และด้านการบริหารตลาด ($\beta = .139$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ($\beta = .148$) และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .103$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = .743 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม ได้ร้อยละ 74.30 ส่วนด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม และ (4) แนวทางในการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม ควรพัฒนาด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และแนวทางในการพัฒนาผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนควรพัฒนา ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร, ผลลัพธ์การดำเนินงาน, วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate the level of administration factors of community enterprises, 2) to explore the level of operational outcomes of community enterprises, 3) to examine the influences of administration factors on the operational outcomes of community enterprises, and 4) to establish guidelines for developing community enterprises in Phanna Nikhom District Sakon Nakhon Province. Obtained

through stratified and simple random sampling techniques, the samples consisted of 348 members of the community enterprises in Phanna Nikhom District, Sakon Nakhon Province. The instrument employed for data collection was a set of questionnaires. Statistics for data analysis were composed of frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple regression analysis. The findings revealed that 1) The administration factors of community enterprises in Phanna Nikhom District Sakon Nakhon Province were overall at a high level, with the marketing administration ranking the highest mean, followed by community enterprises' directions, and the administration of community enterprises; 2) The operational outcomes of community enterprises in Phanna Nikhom District were at a high level, with the qualities of the products and services ranking at the highest mean, followed by the efficiency based on the functions of community enterprises, and the operational efficiency; 3) The said factors influencing the operational outcomes of community enterprises were at a .00 level of significance, including community enterprises' directions ($\beta = .375$), knowledge and information management ($\beta = .300$), and marketing management ($\beta = .139$). The factors influencing the operational outcomes of community enterprises were at a .01 level of significance with a prediction coefficient of .743, including the product and service management process ($\beta = .148$), and the member management of community enterprises ($\beta = .103$). The said variables were able to predict the operational outcomes of community enterprises by 74.30%. However, the planning of community enterprises did not influence the operational outcomes of community enterprises; and 4) The guidelines for developing administration factors of community enterprises in Phanna Nikhom District that needed improvement comprised: the member management of community enterprises and the product and service management process. In terms of developing operational outcomes of the community enterprises, the operational efficiency, and community enterprises should be upgraded.

Keywords: Administration Factors, Operational Outcomes, Community Enterprises

บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศไม่ได้สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในชนบท หรือ “เศรษฐกิจของฐานล่าง” ได้อย่างที่ควรจะเป็นมากนัก ถึงแม้ว่าสังคมในชนบทจะเป็นรากฐานแห่งความเจริญและความมั่นคงของชาติ เป็นที่รวมของเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่งผลิตและเป็นตลาดรองรับการขยายตัวของความเจริญเติบโตในภาคเศรษฐกิจสาขาอื่น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชนบทจึงเป็นปัญหาที่มีผลกระทบโดยอ้อมถึงทุกส่วนของสังคม ได้แก่ ความยากจน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และการขาดความรู้ที่จะช่วยยกระดับความสามารถของตนเองและความเป็นอยู่ ซึ่งประเทศไทยนั้นจัดได้ว่ามีความร่ำรวยทางทรัพยากรชีวภาพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้สรรพชีวิตกำเนิด แพร่กระจายพันธุ์ มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตสูง การที่ประเทศไทยเป็นแหล่งทรัพยากรชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์เป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560, หน้า 4)

การพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสร้างคุณค่าใหม่ สะท้อนออกมาเป็นพลังของการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาจากคนในชุมชนที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา แก้ไขปัญหา เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยนำปัญหาวิเคราะห์ กำหนดกิจกรรม และดำเนินงานตามความสามารถของชุมชน โดยพึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมจึงต้องมุ่งเสริมสร้างความสามารถในการจัดการปัญหาของชุมชนโดยชุมชน และเพื่อชุมชน ใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นศักยภาพของชุมชน มาสร้างกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนร่วมกัน โดยการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นรากแก้วของการแก้ไขปัญหา เป็นโอกาสในการแสดงศักยภาพโดยกระบวนการทำงานภายใต้หลักการวิธีการพัฒนาชุมชน และเป็นการปลูกกระแสชุมชนให้มีความตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเอง (นิศรา จันทร์เจริญสุข, 2555, หน้า 2)

การส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ชุมชนชนบทได้ปรับเปลี่ยนการพึ่งพิงปัจจัยต่าง ๆ จากภายนอกชุมชนเป็นการพึ่งตนเองภายในชุมชน โดยอาศัยทุนของตนเองและทุนของชุมชนที่มีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นจำเป็นที่

จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชุมชนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้องมีการบริหารจัดการให้ไปในทางสายกลางก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการภูมิคุ้มกันที่ดีต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ ใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อให้การพัฒนานำไปสู่ความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เมื่อวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน ซึ่งผลสุดท้ายทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนที่กำลังจัดตั้งขึ้นและที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วส่วนใหญ่มุ่งเน้นการตอบสนองด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก หลงลืมรากเหง้า ยังไม่สามารถประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างบูรณาการเข้าสู่ระบบการบริหารจัดการกลุ่ม ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถสนองตอบต่อชุมชนได้ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาหาวิธีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืนของชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560, หน้า 8)

วิสาหกิจชุมชนเป็นรูปแบบการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เอื้อกับชาวบ้านดำรงชีวิตได้มั่นคงและเข้มแข็ง ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนมิใช่ว่าจะทำได้ง่ายตายต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน วิสาหกิจชุมชนนั้นเรื่องการบริหารจัดการเป็นกิจการสร้างรายได้รูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมโดยผลผลิตจะเกิดจากสินทรัพย์ชุมชน (ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมทักษะฝีมือวัฒนธรรมธรรมชาติหรืออื่น ๆ) ที่เป็นพื้นบ้านมีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชนเป็นกิจการของคนในชุมชน วิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งในการยกระดับรายได้ชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของชาวบ้านหรือเกษตรกรในชนบทที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศแต่เป็นกลุ่มคนที่ยากจนที่สุดของประเทศหากกลุ่มชาวบ้านหรือกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้มีรายได้สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศโดยในการประกอบวิสาหกิจชุมชนควรคำนึงสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัตถุดิบในชุมชนโดยคนในชุมชนเพื่อคนในชุมชนสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิสาหกิจชุมชนมีผลให้ชาวบ้านไม่ต้องหลั่งไหลไปทำมาหากินในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องจากครอบครัวเข้าไปอยู่กับความแออัดมลพิษมากมายเสี่ยงชีวิตหลาย ๆ อย่างทำให้คุณภาพชีวิตไม่สมบูรณ์ ไม่มีสุขใดเท่ากับการได้อยู่ผืนแผ่นดินที่กำเนิดพร้อมหน้าพร้อมตากับวงศาคณาญาติตั้งนั้นถือได้ว่าวิสาหกิจชุมชนนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรของชุมชน แปลงมาเป็นรายได้จากการทำมาหากินในที่ของตนเอง (ขวัญฤดี ตันตระกูล, 2551, หน้า 55)

อย่างไรก็ดี วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนโดยมีคนในชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันเป็นเจ้าของและร่วมกันรับผิดชอบที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนเป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเจริญก้าวหน้า โดยมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนทำธุรกิจชุมชนที่นำเอาภูมิปัญญาชุมชนและทุนทางสังคมของชุมชนมาใช้ในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีโอกาสเรียนรู้วิธีการจัดการธุรกิจที่ไม่สลับซับซ้อนรู้จักการทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมและเพื่อตนเองตลอดจนได้เรียนรู้ถึงการจัดการผลประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและมีผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรู้จักใช้ทรัพยากรภายในชุมชนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้ภูมิปัญญาชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน แต่ในปัจจุบันพบว่าความสามารถในการขยายฐานการผลิตและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในปัจจุบันยังคงอยู่ในจำนวนจำกัด นอกจากนั้นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในหลายพื้นที่ยังคงเป็นไปได้ช้า ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายอย่าง เช่น การขาดการช่วยเหลือในด้านวิชาการอย่างจริงจังจากหน่วยงานราชการ ขาดความสนใจของผู้นำ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่หรือแม้แต่ตัวประชาชนเองที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งการพัฒนาและขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารงานของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนอย่างมีเอกภาพ จึงทำให้การดำเนินงานพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขาดพลังร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (ชนพงษ์ อารณพิศาล, 2560, หน้า 5)

ในการบริหารกิจการใด ๆ ก็ตามต้องอาศัยปัจจัยในการสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ไว้ไว้ เพราะปัจจัยการบริหารหรือทรัพยากรการบริหารนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงาน เป็นอย่างมากไม่ว่าการบริหารงานนั้นจะเป็นการบริหารภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตามการนำเอาปัจจัยการบริหารมาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารงาน จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด ซึ่งสุพัตรา ติวเอียง (2557, หน้า 28) กล่าวว่า ปัจจัยทางการบริหารถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานได้ ไม่ว่าจะเป็นงานภาครัฐหรืองานภาคเอกชน ทรัพยากร ทางการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) ความตั้งใจในการทำงาน (Will) และความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงาน

บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน นอกจากจะต้องอาศัยปัจจัยทั้ง 7 อย่างข้างต้นนั้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้แก่ 1) ทิศทางวิสาหกิจชุมชน 2) การวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3) การบริหารตลาด 4) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร 5) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และ 6) กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ โดยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวสนับสนุนให้ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน บรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ ที่วางไว้ (ชนพงษ์ อารณพิศาล, 2560, หน้า 17)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพประสิทธิผล จะต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ดังเช่นงานวิจัยของ ธนวิทย์ บัวฝ้าย (2553, บทคัดย่อ) ได้ระบุปัจจัยกำหนดความสำเร็จของการจัดการธุรกิจชุมชน ได้แก่ 1) ความเข้าใจในธุรกิจของสมาชิก 2) ความต้องการและเป้าหมายของวิสาหกิจชุมชน 3) เงินทุนและการบริหารเงินทุน 4) ทรัพยากรบุคคล และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยที่สมาชิกควรมี 4 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ และงานวิจัยของ รวมทั้งงานวิจัยของ ธัญสุดา ทองดี (2561, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนรำแดง ตำบลรำแดง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลรำแดง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับเชิงบวก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) เมื่อพิจารณาในรายด้านแล้ว พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดในด้านสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77) และรูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนน้อยที่สุดในด้านการนำความรู้ไปใช้ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.36)

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า เมื่อกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนมีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนนั้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 18) วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากสามารถพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการสร้างงาน และสร้างอาชีพให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน มีการนำเอาทรัพยากร วัตถุดิบ และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า สามารถแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศให้อยู่ดีมีสุข โดยมีการให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจชุมชน เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนควบคู่ไปกับการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านการจัดการการตลาด องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าให้มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น การพัฒนามาตรฐานสินค้า การสร้างตราสินค้า การจัดการเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ (สังจา บรรจงศิริ และคณะ, 2554, หน้า 55)

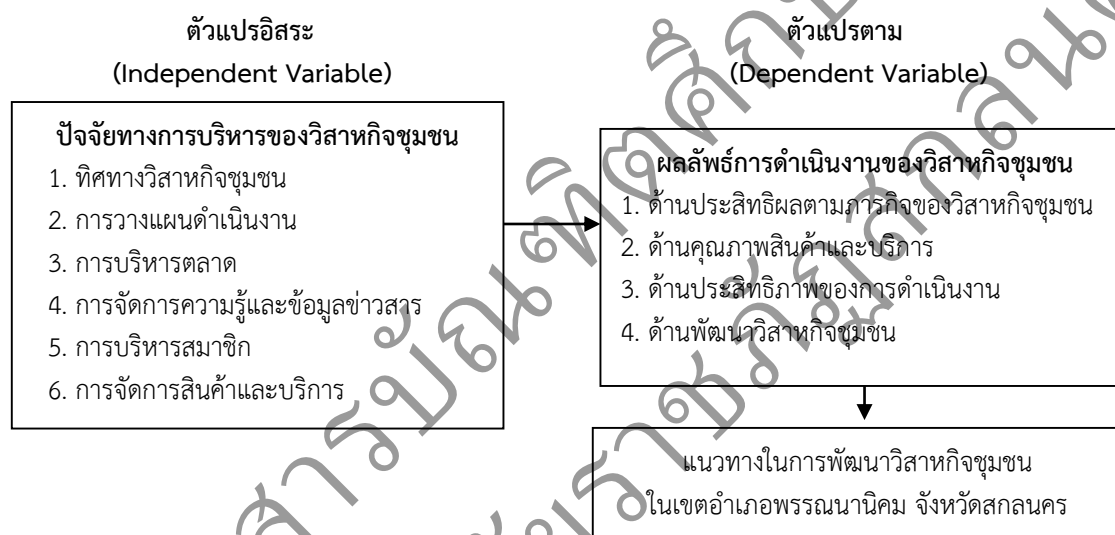
อำเภอรณานิคม จังหวัดสกลนคร มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหลายแห่ง เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงคำชะ ตำบลไร่ วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโนนเรือ-ต่อเรือ วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าอ้อมครามบ้านดอนกลอย ตำบลสว่าง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรทำนาตำบลช้างมิ่ง ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันส่วนใหญ่ พบว่า ยังขาดการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดี และการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ขาดข้อมูลทางด้านการตลาด ไม่มีการตลาดที่จะรองรับสินค้า ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่เกิดการพัฒนาคาดข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เพื่อการบริหารและจัดการธุรกิจชุมชนได้ การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพจึงเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องมีระบบทางการตลาดเข้ามารองรับให้เหมาะสมกับปริมาณสินค้า เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาธุรกิจให้เกิดประสิทธิผลต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการบริการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอรณานิคม จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาว่า วิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่ง ในเขตอำเภอรณานิคม จังหวัดสกลนคร มีผลลัพธ์การดำเนินงานอยู่ในระดับใด ปัจจัยทางการบริการส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนหรือไม่อย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอย่างไรบ้าง เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอรณานิคม จังหวัดสกลนคร และสำนักงานเกษตรอำเภอรณานิคม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอรณานิคม กรมการพัฒนาชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยนำไปสู่การขยายผลเป็นปัจจัยทางการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอรณานิคม จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีในการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2555) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อตอบปัญหาการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร จำนวน 2,672 คน (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563, หน้า 15)
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร จำนวน 348 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973, p. 127 อ้างถึงใน ศิริพงศ์ พฤทธิพันธ์, 2553, หน้า 203) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ลักษณะแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

โดยแบบสอบถามได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.387-0.878 และค่าความเชื่อมั่นภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ .908

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนันทุกตำบลในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร จำนวน 348 คน
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน ในตำบลต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับ 1) ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม และ 2) ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานปัจจัยทางการบริหารมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557, หน้า 186)
4. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยสร้างแบบสัมภาษณ์จากผลการศึกษาที่พบว่าระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมมาสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนา อาศัยการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ปัจจัยทางการบริหาร	X	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1	ทิศทางวิสาหกิจชุมชน	3.59	0.66	มาก	2
2	การวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.58	0.63	มาก	3
3	การบริหารตลาด	3.80	0.76	มาก	1
4	การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	3.58	0.77	มาก	4
5	การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	3.49	0.56	ปานกลาง	6
6	กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ	3.56	0.79	มาก	5
รวม		3.58	0.57	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ($X = 3.58$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารตลาด ($X = 3.80$) รองลงมา คือ ทิศทางวิสาหกิจชุมชน ($X = 3.59$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($X = 3.49$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	X	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1	ด้านประสิทธิภาพตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน	3.72	0.76	มาก	2
2	ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ	3.86	0.73	มาก	1
3	ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	3.58	0.77	มาก	4
4	ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	3.60	0.77	มาก	3
รวม		3.68	0.62	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีผลลัพธ์การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($X = 3.68$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ($X = 3.86$) รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ($X = 3.72$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ($X = 3.58$)

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	T	P-value
(Constant)	.386	.133		2.891	.004
ทิศทางวิสาหกิจชุมชน	.350	.048	.375	7.247	.000***
การวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	.013	.047	.014	.283	.777
การบริหารตลาด	.112	.026	.139	4.228	.000***
การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	.240	.036	.300	6.605	.000***
การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	.113	.032	.103	3.477	.001**
กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ	.115	.036	.148	3.151	.002**

$R=.864$, $R^2=.747$, $R^{2Ad}=.743$, $F=167.901$, $Sig=.000**$

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านทิศทางวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .375$) ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ($\beta = .300$) และด้านการบริหารตลาด ($\beta = .139$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ($\beta = .148$) และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .103$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .743 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 74.30

ส่วนปัจจัยทางการบริหาร ด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

4. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจร เช่น การทำบัญชี การใช้เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้า และการจัดการด้านตลาด สนับสนุนและประสานงานให้มีการเชื่อมโยงวิสาหกิจแบบเดียวกันเข้าเป็นเครือข่าย เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้สามารถที่จะช่วยเหลือดูแล ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้ ให้การช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนที่ประสบปัญหา โดยให้การสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ในระยะเวลาที่เหมาะสมกับสภาพของวิสาหกิจนั้น ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะให้มีหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวเป็นผู้สนับสนุนดูแลวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการทำงานที่สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง และควรมีการลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่วิสาหกิจชุมชนต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการลง เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่าง ๆ วิสาหกิจชุมชนควรทำการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง จัดประชุมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ การเลือกตั้งกรรมการที่เป็นคนดีมีความสามารถ และเป็นที่ยอมรับและมีวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน มีการติดตามงานในด้านต่าง ๆ เหมาะสม ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรดำเนินการพัฒนาสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค พัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น และนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิต

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารตลาด ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ทิศทางวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.49$) โดยด้านการบริหารตลาด ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนกำหนดแหล่งจำหน่าย/แหล่งบริการ/ลูกค้าเป้าหมายอย่างครอบคลุม ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาด โดยการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนการผลิตครั้งต่อไป ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนมีการสร้างขวัญและกำลังใจโดยการให้ผลตอบแทนทั้งด้านการเงิน สวัสดิการ และการสนับสนุนยกย่องชมเชย ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาคือ วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิกให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและดำเนินงานได้คล่องตัว ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการรับสมาชิก ($\bar{X} = 3.19$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตจันทร์ ผาจันทร์ยอ (2561) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอัน ตำบลคำพิ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนพงษ์ อารณพิศาล (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ

วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระศักดิ์ วรรณ (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการบริหาร วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 12 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูง ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ และด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาตลาด มีตราสินค้าเป็นของตนเอง มีความซื่อสัตย์ การรักษาคุณภาพสินค้า การปรับปรุงสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีความร่วมมือการประสานงาน จัดการประชุมอย่างต่อเนื่อง ระเบียบข้อบังคับมีความชัดเจน สมาชิกมีความเข้าใจกิจกรรมการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการดำเนินงาน ระเบียบการเงินของวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งมีความชัดเจน มีงบประมาณเพียงพอ คณะกรรมการมีการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม มีการวางแผนการทำงานของกลุ่ม มีการปรึกษาหารือร่วมกันของคณะกรรมการและหารือกับหน่วยงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการผลิต เพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การจัดการตามข้อบ่งชี้ มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม กำกับและประเมินผล มีการพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ในงาน มีการฝึกทักษะในการผลิต ให้มีการอบรมเพิ่มเติม ซึ่งจะมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมาอบรมความรู้เพิ่มเติมให้ มีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เช่น ความรู้การผลิต การแปรรูป การตลาด เป็นต้น มีการส่งเสริมให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตในการทำงานการดูแลสมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พัฒนาทักษะสมาชิก อย่างต่อเนื่อง การสร้างจิตสำนึกเรื่องคุณภาพ การเสริมสร้างบุคลากรให้มีระเบียบวินัยในการทำงาน เน้นความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ มาตรฐานที่ดี จึงทำให้ระดับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีผลลัพธ์การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.72$) ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.58$) โดยด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สินค้าและบริการมีคุณภาพ ปลอดภัย ได้รับการรับรองคุณภาพ และได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนมีการสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่เหมือนใคร เป็นที่ต้องการของตลาด ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนสามารถลดต้นทุนการผลิต เช่น ใช้วัตถุดิบหรือวัสดุที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินงานได้ ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วิสาหกิจชุมชนสามารถลดความผิดพลาดและการสูญเสียในระบบการผลิตและบริการได้ ($\bar{X} = 3.44$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญสุดา ทองดี (2561) ได้ทำการศึกษา รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนรำแดง ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับเชิงบวก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาในรายด้านแล้ว พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดในด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.77$) และรูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนน้อยที่สุดในด้านการนำความรู้ไปใช้ ($\bar{X} = 3.36$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล (2560) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง ของประเทศไทย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในการพิจารณาความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการพิจารณาของกรมพัฒนาชุมชนซึ่งแบ่งความสำเร็จออกเป็นด้านศักยภาพชุมชน และด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนซึ่งพิจารณาจากด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง มีระดับความคิดเห็นต่อด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา เคนาภูมิ (2558) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคามโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.90$) ความยืดหยุ่นในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.80$) ความสามารถในการดำรงอยู่ของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ

3. ผลการวิจัยจากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านทิศทางการวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .375$) ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ($\beta = .300$) และด้านการบริหารตลาด ($\beta = .139$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ($\beta = .148$) และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\beta = .103$) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .743 โดยปัจจัยทางการบริหารด้านทิศทางการวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ด้านการบริหารตลาด ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สามารถร่วมกันทำนายระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 74.30

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตจันทร์ ผาจันทร์ยอ (2561) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลฮั่น ตำบลคำพิ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลฮั่น ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเทคนิคการบริหาร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลฮั่น ซึ่งปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเทคนิคการบริหาร สามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลฮั่น ตำบลคำพิ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 35.60 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนพงษ์ อารณพิศาล (2560) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง มีการปรับตัว มีความหลากหลายของสินค้าโดยภาครัฐเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านภาวะผู้นำด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้าน การเป็นผู้ประกอบการในภาพรวม พบว่า ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากส่วนแบบจำลองสมการโครงสร้างของประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง GFI = 0.966, AGFI = 0.935, CFI = 0.996, NFI = 0.976 และ RMSEA = 0.023 ซึ่งมีค่าผ่านตามเกณฑ์ทุกค่าแสดงว่ายอมรับสมมติฐานโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการได้ร้อยละ 55 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ แซ่มเงิน (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกับความสำเร็จ พบว่า การบริหารจัดการด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการด้านเครื่องมือ และด้านการตลาด มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชสรา คำมัน (2558) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระศักดิ์ วรรณตร (2558) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการบริหาร วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจ ชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 12 ด้าน ส่งผลต่อความเข้มแข็งในระดับสูง ปัจจัยทั้ง 12 ด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้มแข็งของวิสาหกิจ

ชุมชน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันอยู่ระหว่าง 0.53 - 0.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการดำเนินงานที่เข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ได้ร้อยละ 76.90 (R^2 เท่ากับ .769) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ บวกลบ 0.262 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุษฎี นาคเรือง (2558) ได้ทำการ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการตลาด และด้านคุณลักษณะของสมาชิกมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา ตามลำดับ ดังนั้น ในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี ควรให้ความสำคัญกับการบริหารการเงินเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ การควบคุมต้นทุนการผลิตให้ลดลง และการบริหารการตลาดควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมีเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน นอกจากการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการแล้ว การสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญที่ควรพัฒนาควบคู่กันไปเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

ส่วนปัจจัยทางการบริหาร ด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ADM_2) ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในกระบวนการจัดทำแผนของวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานโดยการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดไว้เป็นแบบแผนตายตัว มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในกระบวนการจัดทำแผนของวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ ทั้งข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลจากเอกสาร จากแผนแม่บทชุมชน หรือได้มาจากการหาข้อมูลโดยตรงจากสมาชิกและชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ประกอบกับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับรายได้ รายรับ และจำนวนผลผลิตที่จำหน่ายได้มากกว่า จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดูแลวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการรับสมาชิก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกแล้วแจ้งผลให้สมาชิกทราบ และนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน และด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ โดยการสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนให้มีการกำหนดขั้นตอน กระบวนการ และระบบในการผลิตสินค้าหรือบริการให้สามารถควบคุมคุณภาพ สม่ำเสมอ รวมทั้งให้มีการจัดการกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการภายในองค์กร เพื่อให้มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน

1.2 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนให้สามารถลดความผิดพลาดและการสูญเสียในระบบการผลิตและบริการได้ และด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างความพึงพอใจสนใจและกระตือรือร้นให้สมาชิก ที่จะร่วมกิจกรรม ให้มีความพอใจจากการได้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีรายได้เพิ่ม ได้รับสวัสดิการ และได้รับการยอมรับ และเพิ่มศักยภาพและความสามารถของสมาชิกโดยให้สมาชิกมีความรู้ เกิดทักษะในการทำงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

1.3 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ด้านทิศทางวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ด้านการบริหารตลาด ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ตามลำดับ

1.4 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเน้นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเพิ่มเติมการบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือการปรับแผนกลยุทธ์

ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มากขึ้นเนื่องจากเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

1.5 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจร เช่น การทำบัญชี การใช้เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้า และการจัดการด้านตลาดตลาด สนับสนุนและประสานงานให้มีการเชื่อมโยงวิสาหกิจแบบเดียวกันเข้าเป็นเครือข่าย เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้สามารถที่จะช่วยเหลือดูแล ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้

1.6 สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนควรทำการการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง จัดประชุมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ การเลือกตั้งกรรมการที่เป็นคนดีมีความสามารถ และเป็นที่ยอมรับ และมีวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน มีกรรมการดูแลงานในด้านต่าง ๆ เหมาะสม ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและควรดำเนินการพัฒนาสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค พัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภออื่น ๆ ในเขตจังหวัดสกลนคร เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของแต่ละพื้นที่

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ที่มีผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤดี ตันตระกูลบัณฑิตย์. (2551). “แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน”. *วารสารการพัฒนาท้องถิ่น*. 3 (1): มิถุนายน-กันยายน 2551.
- เจตจันทร์ ผาจันทร์โย. (2561). *อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ่อน ตำบลคำพื อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนพงษ์ อารมณ์พิศาล. (2559). *การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ดุขฤ์ นาคเรือง. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธนาวิทย์ บัวผ่าย. (2553). *ธุรกิจชุมชน: แนวทางในการพัฒนาชุมชน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.hu.ac.th/academic/article/Mk/Business%20community.html>. 18 เมษายน 2563.
- ธัญสุดา ทองดี. (2561). *รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนรำแดง ตำบลรำแดง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขตสงขลา.
- นุชสรุ คำมัน. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิศรา จันทรเจริญสุข. (2555). *ชุมชนเข้มแข็ง สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง [electronic resource]: รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2555*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พีระศักดิ์ วรรณธร. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการบริหาร วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์*. รายงานการวิจัยภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพงศ์ พงษ์พิพันธุ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฮาซันพรีนติ้ง.
- สัจจา บรรจงศิริ และคณะ. (2554). *การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. รายงานการวิจัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- 73). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row.